

В. М. Ханко, О. Г. Добробоженко

Зуммер Всеволод Михайлович

ЗУММЕР Всеволод Михайлович (14(26). 09. 1885, с. Тальне Уман. пов. Київ. губ., нині місто Черкас. обл. – 06. 12. 1970, м. Остер Козелец. р-ну Черніг. обл.) – мистецтвознавець. Доктор історії і теорії мистецтв (1924). Член Істор. товариства Нестора-літописця (1917), НТШ (1918), Софій. комітету ВУАН (1923), Азерб. археол. комітету (1924), Всеукр. наук. асоц. сходознавства (1927), СХУ (1958). Закін. Університет св. Володимира у Києві (1916, залиш. до 1921 для підготовки до звання проф.), Моск. археол. інститут (1917), Університет марксизму-ленінізму при Моск. міськкомі ВКП(б) (1950). Викладав 1918–23 у Києві, зокрема в археол. інституті; 1923–27 – в Азерб. університеті (Баку): завідувач кафедри історії мистецтв, від 1924 – проф.; водночас від 1924 – викладач Азерб. вищої худож. школи. Від 1924 – член-кореспондент Кавказ. істор.-археол. інституту в Тифлісі (нині Тбілісі). Здійснив кілька експедицій на тер. Азербайджану (1924), в Середню Азію (1926, 1930–31), до Криму (1926–27), Туреччини (1928–29). Від 1928 – в Україні. Засн. і дир. Харків. худож.-істор. музею. Репрес. 1933, перебував від 1937 на засланні у Бамлазі. Працював у Середньоазіат. університеті (Ташкент, 1940–49): від 1943 – завідувач кафедри історії мистецтв; водночас завідувач відділу мініатюри і каліграфії Інституту сх. рукописів АН Узб. РСР, н. с. Інституту мистецтвознавства (1945–46). Звільн. 1950. Після повернення в Україну не отримав дозволу жити в Києві, 1952 оселився у м. Остер. Проф. Київ. інж.-буд. інституту (1950–51); н. с. Остер. краєзнав. музею (1952–56). Готував статті до УРЕ (К., 1953–64). Співпрацював з музеями України, РФ, Азербайджану, Узбекистану. Реабіліт. 1958. Один із фундаторів орієнтал. мистецтвознавства в Україні у 1920-х рр. Наукові дослідження: пам'ятки укр., рос. мистецтва, сх. народів, соціології мистецтва, музеєзнавства і худож. критики. Автор низки статей, присвяч. творчості Т. Шевченка, М. Гоголя, О. Іванова, В. Верещагіна, І. Рєпіна, М. Ге.

Основні праці

Система библейных композиций А. А. Иванова // Искусство. 1914. № 7–12; К., 1915; Стилї східної мініатюри. Х., 1927; Врубель у Кириличній церкві // Ювіл. зб. на пошану академік Д. Багалія з нагоди 70-ї річниці життя та 50-х роковин наук. діяльності. К., 1927. Ч. 1; Соціологічне вивчення мистецтва // Культура і побут. 1928. № 14; Турецкие музеи. Баку, 1929; Кирилівський заповідник // Всесвіт. 1929. № 8; Живописная традиция Востока по данным миниатюры. Баку, 1930; Вехи развития искусства Азербайджана // Художеств. культура Сов. Востока. Москва; Ленинград, 1931.

Рекомендована література

1. Кочубей Ю. М., Циганкова Е. Г. Орієнтальне мистецтво в Україні в 20–30-х рр. ХХ ст. В. М. Зуммер (1885–1970). К., 2005.

Бібліографічний опис:

Зуммер Всеволод Михайлович / В. М. Ханко, О. Г. Добробоженко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-14048>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).